

**Pedagogisch werkplan
Hoera Kessel-Eik**

Locatie 'Dr. Poels'

Inhoudsopgave

1. Pedagogisch werkplan	2
1.1 Algemene doelstelling	3
1.2 Visie	4
1.3 Pedagogisch klimaat.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.4 Groepsindeling	5
1.5 Dagritme	8
1.5.1 Het volgen van de kinderen, Kijk!.....	8
1.6 Wenbeleid.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.7 Beleid rondom extra dagdelen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.8 Open deuren beleid en vier ogen principe	10
1.9 Personele samenstelling	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.10 Achterwacht/ondersteuning in geval van calamiteiten.....	11
2. Hoera Dr. Poels.....	<u>12</u>
2.1 Doelstelling van Hoera	12
2.2 Pedagogisch klimaat Hoera.....	12
<i>A. Een gevoel van emotionele veiligheid .....</i>	<i>12</i>
<i>B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie .....</i>	<i>16</i>
<i>C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie .....</i>	<i>18</i>
<i>D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur' .....</i>	<i>20</i>
Bijlage 1 Vierogenprincipe	<u>222</u>

1. Pedagogisch werkplan

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerkers een leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan, gericht op de locatie.

Waar staan we voor?

Hoera kindercentra is gevestigd in de gemeenten Peel & Maas, Nederweert, Weert en Leudal.

Hoera kijkt positief naar kinderen: ieder kind heeft recht op kwalitatief de beste opvang die er is. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig, voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de dag. Hoera respecteert dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen in hun algehele ontwikkeling. Hoera gaat bij het werk uit van de dialoog en werkt nauw samen met andere organisaties, zoals onderwijs, Jeugdgezondheidszorg, welzijn en natuurlijk met de ouder.

Hoera kindercentra wil niet alleen de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang versterken, maar ook welzijn in deze samenwerking betrekken. Dat vinden we namelijk belangrijk. Hierdoor ontstaan mogelijkheden om optimaal te werken aan de integrale ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van nul tot dertien jaar.

Deze samenwerking krijgt vooral gestalte op lokaal niveau in kernen en wijken. Gezamenlijk creëren de partners een omgeving en een opvoedingsklimaat waarin het individuele kind zich positief kan ontwikkelen op het gebied van cognitieve-, sociaal-emotionele-, motorische- en taalontwikkeling. Centraal staan het kind en de 5 O's: Opvoeding, Ontwikkeling, Ontspanning, Opvang en Onderwijs.

De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van Panningen te optimaliseren, een doorgaande lijn te waarborgen en elkaar als samenwerkingspartner beter te leren kennen.

1.1 Algemene doelstelling

Hoera Dr. Poels biedt peuteropvang aan kinderen vanaf 2 jaar tot aan het moment waarop zij doorstromen naar de basisschool. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders is welkom bij ons kindercentrum. Onder voorwaarden is ook opvang van kinderen met een lichte handicap mogelijk.

Door het bieden van het VVE programma 'Uk & Puk' streven we naar het meegeven van een goede basis aan peuters voor de start op de basisschool.

1.2 Visie

De schoenenwinkel van Hoera

Onze voeten zijn onze basis; zij zorgen dat we evenwichtig op weg kunnen. Schoenen zorgen voor ondersteuning en stabiliteit; die willen wij als Hoera graag bieden. In de schoenenwinkel van Hoera hebben wij schoenen voor vrijwel elke voet; bij ieder kindervoetje zoeken wij de juiste schoen.

De juiste maat natuurlijk, en afgestemd op het doel waarvoor hij gebruikt gaat worden.

Soms heeft een voet een schoen nodig die wij niet in de rekken hebben staan. Ook deze voeten helpen we verder op weg; naar de juiste specialist.

We doen het niet alleen, maar met iedereen die bij de voeten betrokken is. Samen begeleiden we de voeten bij de stappen die zij zetten op hun levenspad!

Hoera; wij lopen met je mee!

Positief pedagogisch klimaat

We willen dat kinderen bij Hoera zich veilig, prettig en vertrouwd kunnen voelen. Deze basis geeft kinderen de ruimte om op onderzoek uit te gaan, te ontdekken en spelenderwijs te leren. Elk kind is uniek en we willen het de kans geven zich optimaal te ontwikkelen.

Maatschappelijk betrokken, Brede lokale samenwerking (IKC)

Hoera kindercentra richt zich op de opvang én ontwikkeling van kinderen. We doen dat allereerst in samenwerking met ouders, maar bewust ook met onderwijs, verenigingen en welzijn.

We streven naar integrale kindcentra (IKC's) waar kinderen van nul tot dertien jaar met elkaar spelen, leren en zich ontwikkelen. Waar wordt gewerkt vanuit een gezamenlijke visie en waar kinderen terecht kunnen voor een zo breed mogelijk pakket aan activiteiten op het gebied van educatie, opvang, welzijn en ontwikkeling.

Zodat ook kinderen die extra zorg of aandacht nodig hebben, zo veel mogelijk in de eigen omgeving kunnen opgroeien.

Bij voorkeur zijn onze locaties te vinden in een basisschool, sportcomplex of andere maatschappelijke voorziening. Door deze brede lokale samenwerking ontstaan meer mogelijkheden: om de ontwikkeling van kinderen optimaal te begeleiden én om de voorzieningen in het dorp zo breed mogelijk te houden.

1.3 Pedagogisch klimaat

Het is belangrijk dat kinderen zich bij Hoera veilig en vertrouwd voelen. Als kinderen zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers en de speelomgeving, dan geeft dit een kind de ruimte om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om op onderzoek uit te gaan. Een goed pedagogisch klimaat wil zeggen dat er tijd en rust is om met elkaar fijne dingen te doen. Het is belangrijk om kinderen niet op te jagen in hun ontwikkeling. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden. Goed ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief

pedagogisch klimaat. Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren.

In de peutergroep vindt er, tijdens schoolweken, ieder dagdeel een gestructureerd peuterprogramma aanbod plaats. We werken met het gecertificeerde VVE- programma Uk & Puk.

Er wordt veelal gewerkt aan de hand van thema's. Ouders worden vooraf via een themabrief geïnformeerd over het nieuwe thema.

In iedere groepsruimte hangt een "Pukkastje", waarin het thema dat aan bod is wordt weergegeven, zo herkennen ouders en peuters duidelijk het thema voor die periode.

De activiteiten die worden aangeboden hebben betrekking op de sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling, taalontwikkeling, rekenontwikkeling etc. Het aanbod van activiteiten en spelmateriaal sluit aan bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van ieder kind. Peuters van 3,5 jaar krijgen bijvoorbeeld een knipactiviteit aangeboden, terwijl peuters van 2 jaar mogen scheuren. Er wordt gedifferentieerd binnen het activiteitenaanbod in de groep. Differentiatie die past bij de leeftijd, ontwikkelingsniveau en de belangstelling van het kind.

Binnen het peuterprogramma wordt ook ingespeeld op individuele leermomenten van de kinderen. Kinderen worden gestimuleerd en uitgedaagd in hun algehele ontwikkeling.

1.4 Groepsindeling

Hoera Dr. Poels

Leeftijd	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
2-4 jaar	Peutergroep 16 kinderen	1 of 2 Max. 8 kinderen per pedagogisch medewerker

Hoera Dr. Poels biedt het peuterprogramma aan op maandag en donderdag van 8.30 uur tot 12.00 uur.

1.5 Innovatie

Zowel stichting Prisma als Hoera kindercentra hebben een gezamenlijke visie op kinderopvang binnen de basisschool. Beide organisaties zien grote kansen in de realisatie van integrale kindcentra binnen de verschillende kernen van de gemeente Peel en Maas. Lange tijd heeft Kindcentra Peel en Maas de kinderopvang in samenwerking met stichting Prisma georganiseerd binnen de scholen. Na het faillissement van kindcentra Peel en Maas is Hoera kindercentra gestart met het aanbieden van peuterprogramma's en BSO in vrijwel iedere kern van de gemeente Peel en Maas.

Op deze manier blijft de leefbaarheid binnen de kernen kansrijk, ontstaan nieuwe mogelijkheden voor Integrale kindcentra en staat de ontwikkeling van het individuele kind centraal.

1.6 Dagritme

Dagritme peutergroep

's Morgens vindt er een gestructureerd peuterprogramma-aanbod plaats. Uitgangspunt hierbij is het gecertificeerde VVE-programma Uk & Puk. Dit is een educatief programma gericht op de brede ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar. Puk is een pop, die hierbij een centrale rol vervuld. Deze pop kan meer zelfvertrouwen bieden, als intermediair contact maken, als deelnemer fungeren. Spelen is ontdekkend vaardigheden leren, door actief bezig te zijn. Spelen is groeien.

De indeling van de ochtend wordt met de kinderen besproken aan de hand van dagritme kaarten, van Puk & Ko. Interactie wordt gestimuleerd. Kinderen kunnen vaak al zelfstandig benoemen wat ze zien op de kaarten. Er wordt wel eens, met opzet, een kaart anders opgehangen in de rij, de kinderen spelen hier heel positief op in.

De volgende structuur wordt gehanteerd:

- binnenkomen van alle kinderen, en ontvangst van alle kinderen, activiteit.
- Puk activiteit aanbieden of vrij spel.
- plassen en handen wassen.
- gezamenlijk kringmoment, waarin we fruit eten, drinken, namen noemen van alle kinderen, zodat ze elkaar leren kennen, boekje lezen.
- verschonen van kinderen die nog niet zindelijk zijn en het aanbieden van een activiteit in het kader van Puk.
- afsluiten.

Binnen het peuterprogramma wordt er ook ingespeeld op individuele leermomenten van de kinderen. Kinderen worden gestimuleerd en uitgedaagd in hun algehele ontwikkeling. Aanbod van activiteiten en spelmaterialen sluiten aan bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van ieder kind. Er wordt gedifferentieerd binnen het activiteiten aanbod.

VVE, voor- en vroegschoolse educatie

Hoera "Dr. Poels" is een VVE locatie, in de peutergroep wordt een VVE gecertificeerd programma, Uk & Puk, aangeboden. De peutergroep wordt begeleid door twee VVE-gecertificeerde pedagogisch medewerkers; maximale groepsgrootte is niet meer dan 16 peuters. VVE betekent voor- en vroegschoolse educatie. De JGZ bekijkt het kind, (aan de hand van een aantal criteria) of het noodzakelijk is een VVE indicatie af te geven. In het VVE werkplan van de locatie staat uitgebreid omschreven hoe vorm wordt gegeven aan het VVE programma voor de kinderen met een VVE indicatie.

1.6.1 Het volgen van de ontwikkeling, Kijk!

Peutervolgsysteem

Alle peuters worden bij ons gevolgd middels een peutervolgsysteem genaamd 'KIJK'. Dit peutervolgsysteem heeft betrekking op de sociaal- emotionele ontwikkeling, de taalontwikkeling en rekenontwikkeling (hierbij kunt denken aan begrippen als voor/ achter, veel/weinig, hoog/ laag maar ook de kleurenkennis en kennis van vormen valt hier onder. Het peutervolgsysteem brengt duidelijk de ontwikkeling van het kind in kaart en geeft de pedagogisch medewerkers handvatten om hun handelen en aanbod van activiteiten aan te passen.

Kijk is opgebouwd vanuit ontwikkelingslijnen en mijlpalen. Betrokkenheid en basiskenmerken van kinderen zijn de pijlers van KIJK. We houden regelmatig de ontwikkeling van kinderen bij in de observatieklapper en op afgesproken momenten (minimaal jaarlijks rond de verjaardag van het kind) wordt een compleet beeld van een kind uitgewerkt en met de ouders besproken.

Indien daar aanleiding voor is, zullen de gegevens al eerder met de ouders worden besproken.

De gegevens van het peutervolgsysteem worden overgedragen aan de basisschool wanneer het kind 4 jaar wordt. (Mits de ouder hier toestemming voor geeft).

Voor alle kinderen met een zorgvraag wordt er gewerkt met een handelingsplan. Dit handelingsplan omschrijft aan welke doelen gewerkt gaat worden en op welke manier. Na het uitvoeren van het handelingsplan wordt er geëvalueerd of de aangeboden begeleiding en zorg effect hebben gehad. Er wordt structureel een overzicht bijgehouden van kinderen die zorg nodig hebben. Indien nodig wordt, altijd in overleg met de ouders/verzorgers, de expertise van externe samenwerkingspartners aangevraagd wanneer Hoera deze expertise niet zelf in huis heeft.

Wanneer er zorgen rondom het kind liggen die binnen de reguliere samenwerkingsverbanden met betrokken partners niet kunnen worden opgelost, kan er een beroep worden gedaan op de gezinscoach, JGZ of het zorgteam Peel en Maas. Verschillende professionals

nemen deel aan het zorg-team. De gezinscoach is bereikbaar via het Centrum voor Jeugd en Gezin maar kan ook deelnemen aan het zorgoverleg.

Scholing en bijscholing

In samenspraak met de gemeente worden alle pedagogisch medewerkers die bij ons werkzaam zijn geschoold. Dit gebeurt procesmatig.

Bijscholing vindt plaats op verschillende gebieden waaronder:

- scholing observatie methode KIJK (2015-2016)
Inhoud:
  - observeren van betrokkenheid en basiskenmerken
  - kinderen observeren binnen de ontwikkelingslijnen 0-4 jaar
  - handelingsgericht werken met KIJK.
- Scholing Puk en Ko (VVE) continu
Inhoud:
  - ontwikkeling van het jonge kind
  - manieren waarop het jonge kind 'leert'
  - gericht en methodisch stimuleren
  - ontwikkelingsgericht werken
  - observeren
  - taalontwikkeling
  - ouderbetrokkenheid
- scholing meldcode kindermishandeling (continu)
Inhoud:
  - meldcode kindermishandeling en de te volgen procedure
  - signalen van kindermishandeling
- scholing kinder-EHBO/ BHV (continu)

Begeleiding van de pedagogisch medewerkers

Tijdens werkoverleggen komt de voorgenoemde scholing regelmatig terug en vinden kindbesprekingen plaats. Daarnaast wordt er op de groepen gecoached door de assistent leidinggevende en clustermanager.

Samenwerking

Tussen de peutergroep en de onderbouw van basisschool Dr. Poels wordt een start gemaakt om de samenwerking te intensiveren. Er worden afspraken gemaakt over de doorgaande lijnen en het verder vormgeven daarvan en over de warme overdracht voor alle peuters van Hoera Dr. Poels. De peuters, gaan tegen het moment dat ze doorstromen naar de basisschool, al regelmatig een kijkje nemen in hun nieuwe groep.

Buitenruimte

De buitenruimte van Hoera Dr. Poels is uitdagend voor de peuters. Er is een zandbak aanwezig en een speel- en klimtoestel. Er is ook rijdend materiaal aanwezig. Op sommige momenten spelen de kleuters en peuters samen buiten. De buitenruimte biedt de mogelijkheid tot individueel spel, maar ook tot samenspel o.a. balspellen, rollenspel etc. De buitenmaterialen waar kinderen gebruik van maken zijn o.a. fietsjes, ballen, stoepkrijt etc. Bij de speelplaats van de peutergroep is een zandbak aanwezig. Er kunnen samen spelletjes worden gedaan, bijvoorbeeld Schipper mag ik overvaren, Jan Huigen in de ton, Zakdoekje leggen, etc. Kinderen vinden het fijn buiten te kunnen spelen. In het kader van een thema kunnen er buiten ook activiteiten worden opgezet, bijvoorbeeld een parcours uitzetten, met betrekking tot het thema vervoer. Of ze kunnen samen herfstbladeren zoeken, in het kader van het thema herfst, of samen een sneeuwpop maken of in de sneeuw spelen, in het kader van het thema winter. Ons streven is om iedere dag 10 minuten naar buiten te gaan. Naast het buitenspelen op

de speelplaats gaan de pedagogisch medewerkers ook regelmatig een wandeling maken met de kinderen.

1.7 Wenbeleid binnen Hoera

Binnen Hoera Dr. Poels is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe stamgroep. Deze wenaafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

Wenbeleid bij nieuwe instroom (extern)

Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen. Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de BKR niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep komt. Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen kan gedurende maximaal 3,5 uur per wemoment. In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Wanneer kinderen komen wennen in de groep, leren ze hun groepsgenootjes al een beetje kennen, ze draaien mee in de structuur van de dag. Tijdens het wemoment is er een vaste pedagogisch medewerker van die groep aanwezig zodat het kind al kan kennismaken met de pedagogisch medewerker. Het kind wordt vanuit nabijheid begeleid zodat het zich veilig en vertrouwd gaat voelen in de groep.

Wenbeleid bij doorstroom (intern)

Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere stamgroep:

- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de BKR niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep gaat. In voorkomende situaties kan een pedagogisch medewerker van de eigen groep met het wenkindje mee naar de wengroep tijdens het wennen (afhankelijk van de BKR).

Tenslotte kan het voorkomen dat een kindje alleen kan gaan wennen op dagen dat het normaal gesproken niet naar de opvang komt (omdat er alleen op deze momenten plaats is om te wennen binnen de BKR). In dit geval bestaat er de mogelijkheid om in aanwezigheid van een van de ouders te komen wennen op elke gewenste dag.

Een wenaafspraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland. Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen etc. worden gebundeld in het kind dossier. De gegevens uit het kind dossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe stamgroep

1.8 Beleid rondom extra dagdelen

Incidenteel afnemen extra dagdeel

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dagdeel af te nemen, dat buiten de vaste contacturen valt. Dit is mogelijk wanneer de maximale stamgrootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Dit incidentele opvang moment vindt in principe binnen de eigen stamgroep plaats. De mogelijkheid om een extra opvang moment buiten de stamgroep af te nemen, indien er geen

plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk vastgelegd.

Uitbreiding of wijziging van dagdeel

Het uitgangspunt is bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke stamgroep geplaatst wordt. Wanneer de groepsgrootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind kan in maximaal één andere stamgroep geplaatst worden. Zodra er plaats is in de oorspronkelijke stamgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe) plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst

Gratis dagdeel

Alle ouders krijgen op jaarbasis 3 gratis dagdelen per kind. Gratis dagdelen kunnen worden ingezet wanneer de maximale stamgroeps evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Gratis dagdelen worden ingezet in de oorspronkelijke stamgroep van het kind.

1.9 Open deurenbeleid en vier ogen principe

Hoera vindt het belangrijk om te differentiëren in leeftijden en ontwikkelingsbehoeftes, daarom werken we ook vanuit een open deurenbeleid. Zo kunnen bijvoorbeeld jonge kinderen leren van de oudere kinderen. Oudere kinderen leren ook rekening te houden met de jongere kinderen.

Alle kinderen zitten in een stamgroep, dit is hun vaste groep. Op sommige momenten worden de kinderen in groepen van een andere samenstelling opgevangen. Er worden bijvoorbeeld activiteiten georganiseerd buiten de groepsruimten, zoals buiten. Daarnaast schept de bezettingsgraad gelegenheid om kinderen uit verschillende groepen met elkaar en elkaars speelgoed te laten spelen, bijvoorbeeld tijdens minder drukke dagen, tijdens vakanties etc. Kinderen kunnen hierdoor steeds vaker kiezen waar en met wie ze willen spelen. Als kinderen deelnemen aan activiteiten die niet plaatsvinden in de stamgroep, dan geven ouders hiervoor toestemming middels het formulier toestemmingsverklaring. Het betreft activiteiten in het kader van de samenwerking met de basisschool of activiteiten die plaatsvinden op een andere locatie van Hoera.

Vier-ogen-beleid Hoera Dr. Poels.

Bij Hoera Dr. Poels wordt o.a. op de volgende manieren aan het vier-ogen-beleid vorm gegeven:

- Omdat Hoera Dr. Poels gevestigd is in het schoolgebouw, zijn er tijdens schoolweken altijd leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel in het gebouw aanwezig. Er kan te allen tijde iemand binnen komen zonder dat diegene zich hoeft aan te kondigen.
- Tijdens het laatste moment van de dag, wanneer een pedagogisch medewerker mogelijk alleen is, worden de kinderen door hun ouders op verschillende momenten opgehaald waardoor een pedagogisch medewerker eveneens op dit moment zelden nog maar alleen is met een kind.
- Als er tijdens een dagmoment op een groep alleen wordt gewerkt (altijd met een kloppend BKR), dan is er meestal een collega van de basisschool of interieurverzorgster aanwezig. Is dit niet het geval dan is er meestal een clustermanager of assistent leidinggevende achter de hand die regelmatig de pedagogisch medewerker bijstaat, even komt kijken e.d.

- Clustermanagers en assistent leidinggevenden lopen regelmatig onaangekondigd de groepsruimte binnen (met inachtneming van de rust in de groep). Ook de directeur legt met enige regelmaat bedrijfsbezoeken af op verschillende tijdstippen zonder voorafgaande aankondiging.
- Uiteraard lopen collega pedagogisch medewerkers regelmatig, zonder vooraankondiging, bij elkaar de groep binnen.
- Bij Hoera kindercentra heerst een open, professioneel klimaat waarbij pedagogisch medewerkers door de leidinggevenden herhaaldelijk worden uitgenodigd om elkaar feedback te geven hetgeen een positieve bijdrage heeft aan het totaal van hun professioneel handelen en de pedagogische sfeer.
- Bij uitstapjes wordt er in het kader van het **4-ogenprincipe** zoveel mogelijk gekozen voor bestemmingen waar ook andere personen aanwezig (kunnen) zijn zodat er altijd "toezicht" van externen is. Denk aan de dorpswinkel, de speeltuin in de wijk, de markt, de school, de bibliotheek, enz. Meestal zal het aantal deelnemende kinderen vanwege de BKR al om minimaal 2 medewerkers vragen. Indien dit niet het geval is, worden deze uitstapjes bij voorkeur ook begeleid door meer dan 1 persoon; minimaal een pedagogisch medewerker, geassisteerd door een vrijwilliger of stagiaire.

Er wordt jaarlijks in een teamoverleg en tijdens de herhaling EHBO kindgericht en reanimatie stilgestaan bij de Landelijke Meldcode kindermishandeling. Zo nodig worden er extra bijeenkomsten in dit kader georganiseerd, bijvoorbeeld in samenwerking met Algemeen Maatschappelijk Werk en Veilig Thuis.

Jaarlijks wordt het vier ogen beleid met de oudercommissie van Hoera Panningen geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Tussentijds evalueren is mogelijk op aanvraag van de oudercommissie.

Het vier-ogen principe bij externe uitstapjes

Bij externe uitstapjes wordt er altijd een beroep gedaan op de hulp van ouders. Hierbij valt te denken aan een uitstapje naar de kinderboerderij, de supermarkt, een spelletjesmorgen, sportdag school etc. Pedagogisch medewerkers worden altijd ondersteund door minimaal of een collega, of een vrijwilliger of een stagiaire of ouders.

Mocht de oudercommissie van Hoera Dr. Poels ontevreden zijn met bovenstaande maatregelen (kan bij wisseling van de oudercommissieleden) dan zal Hoera kindercentra op deze locatie in overleg gaan met de oudercommissie en bij hoge uitzondering een camera plaatsen op de betreffende groep. Uitgangspunt blijft, dat Hoera kindercentra niet standaard kiest voor deze oplossing gezien de privacy van personeel, ouders en hun kinderen, die aanwezig zijn, op de betreffende groep. Uiteraard zal dan hierover, met de betreffende ouders van de groep, in gesprek worden gegaan.

1.10 Personele samenstelling

De pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerde beroepskrachten. Minimaal MBO niveau 3, SPW/PW, overeenkomstig met de CAO Kinderopvang. Alle vaste pedagogisch medewerkers hebben de Cursus Uk & Puk gevolgd (of Vversterk). Binnen Hoera wordt er gestreefd naar optimale continuïteit, door zoveel mogelijk vaste pedagogisch medewerkers in een groep te zetten. Naast de pedagogisch medewerkers werkt er ook een assistent leidinggevende binnen een sub team. Een assistent leidinggevendegisch houdt zich met name bezig met groepsoverstijgende taken o.a. eerste aanspreekpunt voor ouders bij vragen, voeren van intakegesprekken, deelnemen aan een zorgoverleg, voorzitten van een werkoverleg etc. Aansturing van Hoera Dr. Poels is in handen van de clustermanager Hanneke Vullings.

Ondersteuning door niet beroepskrachten

De beroepskrachten worden ondersteund door een interieurverzorgster, die zorgt voor de schoonmaak van de groepsruimte, slaapkamer, sanitaire ruimte, hal, keuken. De interieurverzorgster werkt niet met de kinderen en draagt ook nooit de verantwoordelijkheid voor de kinderen.

Stagiaires

Binnen onze organisatie bieden wij leerlingen de gelegenheid om praktijkervaring op te doen. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie rondom stage gebeurt door de stage coördinator. Leerlingen kunnen in de groepen praktijkervaring op doen, ze zijn altijd **boventallig** aanwezig in een groep

Het betreft veelal leerlingen van de opleiding Pedagogisch werker niveau 3 of 4, studenten van de opleiding Helpende Zorg en Welzijn, niveau 2. Of een enkele leerling van een HBO opleiding, bijvoorbeeld Management Kinderopvang, Pedagogiek, Social Work.

Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Welzijn-2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiaires van de opleiding PW-3 en PW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/ uitgebreid. De uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt altijd bij de pedagogisch medewerker in de groep.

Niveau 4 leerlingen kunnen ook ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor de Assistent leidinggevende, het betreft dan veelal groep overstijgende taken.

1.11 Achterwacht/Ondersteuning in geval van calamiteiten.

Het kan voorkomen dat er volgens de leidster-kind ratio maar 1 pedagogisch medewerker in het kindercentrum werkzaam is. In geval van calamiteit hanteren wij binnen Hoera kindercentra de volgende afspraken omtrent beschikbaarheid:

- Binnen het cluster Helden/ Panningen zijn er verschillende locaties die op 5 minuten rijafstand van elkaar liggen. Deze locaties fungeren onderling als achterwacht voor elkaar. Pedagogisch medewerkers van een andere locatie kunnen binnen enkele minuten ter plekke zijn.
- Alle locaties zijn gehuisvest in een gebouw waar meerdere partners aanwezig zijn.
- Er wonen in de directe nabijheid van het kindercentrum een aantal collega's die telefonisch bereikbaar zijn in geval van calamiteiten. Zij kunnen dan ook binnen enkele minuten aanwezig zijn.
- Verder fungeert de clustermanager, Hanneke Vullings, binnen Hoera Dr. Poels als achterwacht op de dagen dat zij werkzaam is. Zij is voor een medewerker altijd telefonisch bereikbaar en kan in geval van nood snel ter plaatse zijn.
- Pedagogisch medewerkers kunnen in geval van calamiteiten te allen tijde gebruik maken van het protocol "ingrijpende gebeurtenissen". Het hanteren van het protocol is niet afhankelijk van het aantal medewerkers, die werkzaam zijn op een locatie.

1.12 Oudercommissie/ Denktank

Hoera kindercentra werkt met oudercommissies. Ouders van de kinderen die gebruik maken van de opvangvoorzieningen van Hoera Dr. Poels worden uitgenodigd om deel te nemen aan de oudercommissie. Hiervoor wordt een oproep gedaan via de nieuwsbrief en op de locatie wordt een flyer opgehangen.

De oudercommissie vergadert ongeveer 6 keer per jaar, dit bepaalt de oudercommissie.

Denktank

Naast een oudercommissie per locatie heeft Hoera sinds 2014 een "**denktank**" (als opvolger van de ouderraad). In de denktank zijn ouders vertegenwoordigd uit al onze werkgemeentes. Daarnaast kunnen er mensen van buiten Hoera zitting nemen om mee te

denken, met vernieuwende ideeën te komen, kritisch te kijken, enz. Dit kan een langjarige deelname zijn maar ook voor een bepaalde periode of de duur van een project. Hiermee is het mogelijk om vernieuwing binnen te halen en een bredere expertise. De "denktank" denkt opbouwend mee in het beleid en heeft hierover overleg met de directeur van Hoera.

2. Hoera Dr. Poels

2.1 Doelstelling van Hoera

Peutergroep Hoera Dr. Poels biedt opvang aan kinderen van 2 jaar tot 4 jaar.

2.2 Pedagogisch klimaat Hoera

In ons pedagogisch klimaat hechten we er veel waarde aan dat kinderen zich veilig en vertrouwd voelen. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We stimuleren bijvoorbeeld de zelfstandigheid van kinderen, door ze zoveel mogelijk op hun eigen kunnen aan te spreken. We bieden de kinderen ook een uitdagende omgeving, waarin ze op ontdekking kunnen gaan.

Bij Hoera gaan we uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid bieden;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen van kinderen herkennen.

A1. In de leid(st)er-kind interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontleen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is. De pedagogisch medewerker-kind ratio verschilt per groep.

Een pedagogisch medewerker moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in z'n gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".
- Je gebruikt het verzorgingsmoment als contactmoment, je legt uit wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld "Ik ga nu je snoet poetsen" of "we gaan plussen".
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een pedagogisch medewerker moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt / verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "jij bent lief voor dat baby'tje" of "dat heb je goed gedaan".

- Je reageert op verbale /non verbale signalen, bijvoorbeeld "zou jij graag dat autootje willen hebben"?
- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het ..... maar.....". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij.

Je leert het kind dat het in een kindercentrum samen met anderen kinderen speelt en dat een kind rekening moet houden met de andere kinderen.

In de communicatie met een kind:

- Luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt;
- Geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ook "stille" kinderen;
- Wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen";
- Voer je met kinderen één op één gesprekjes;
- Praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met 'n kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier";
- Ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een pedagogisch medewerker geeft de structuur van de dag aan, hij/zij bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een pedagogisch medewerker bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een pedagogisch medewerker kan het humeur van een kind inschatten en gaat daar in mee tot de groeps sfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een pedagogisch medewerker maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stamgroep), waar het het grootste gedeelte van de dag verblijft. Dit geldt ook zoveel mogelijk voor de slaapkamers, het kind heeft een 'eigen' bedje.
- Als de accommodatie het toelaat zijn er vaste ruimten voor vaste activiteiten (bijv. speelhal en keuken).
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de CAO.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindergericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld, het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik.
- "Warm en eigen": gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een 'balans' gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen. In de babygroepen moet rust heersen. In de verticale groepsruimten moeten geluid en rust elkaar afwisselen, bijvoorbeeld geen radio aan onder het eten.

De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:

- De boxen / huisjes en hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel.
- Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.
- Kleine kinderen liggen in een box op ooghoogte of hangen in een wiebel maxi-cosi/ schommel.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:

- Er dient voldoende daglicht naar binnen te vallen en er wordt gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Regelmatig moet er gelucht worden, als kinderen uit bed komen, de raam openzetten op de slaapkamer.
- Elke dag gaan we naar buiten.
- Binnen is er geborgenheid en buiten moet er gerend en gefietst kunnen worden.
- Zowel binnen als buiten moeten kinderen van verschillende groepen met elkaar samen kunnen spelen.

A3. In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.

Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:

- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, bijvoorbeeld om 9.30 uur fruit eten, om 11.30 uur boterhammen eten etc.
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen etc.
- 'Open deuren beleid', kinderen de gelegenheid geven om met andere kinderen uit andere groepen samen te spelen.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met auto's, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden "ga je mee een puzzel maken". We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind etc.

Je bevordert communicatie tussen kinderen door:

- Kringgesprekken te voeren;
- (Zang)spelletjes doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekje met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Zelf uitleggen wat hij/zij doet, het voorbeeld te geven.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:

- Zelf de dingen voor, bijvoorbeeld op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen.
- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.

Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Bij kringspelletjes worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. Elk kind doet wel mee aan de eet- en verzorgmomenten.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:

- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De ontwikkeling van het kind te stimuleren door spel en activiteiten aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- Een kind te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan- en in te voelen hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- In te schatten of je kinderen iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.
- Een element in te brengen waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:

- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningpunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:

- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld om half 12 boterhammen eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld een lampion knutselen met Sint Maarten.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.

Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Je kunt wel een richting geven in de keuze, bijvoorbeeld "wil je met de kraaltjes spelen". De pedagogisch medewerker biedt speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase van een kind. Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.

Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:

- Het kind te stimuleren om met afwisselend speelgoed te spelen.
- Inzicht te hebben in waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Je biedt dit aan, maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.

Je stimuleert het kind door:

- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Het kind uit te dagen om grenzen te ontdekken en te verleggen.
- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals "Kijk uit, blijf af" etc.
- Een extra element in een bekende spelsituatie in te brengen om zo meer uitdaging in het spel te brengen.
- In te spelen op grapjes, humor, "gek-doen" of stout-zijn" van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.
- Gevarieerde activiteiten aan te bieden. Je laat het kind zelf initiatief nemen.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:

- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren etc.
- Alert te zijn dat hij/zij op een positieve manier en toon iets tegen een kind zegt.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind

Een pedagogisch medewerker stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:

- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Mogelijkheden aan te bieden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind, bijvoorbeeld een bouwhoek.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en "bijna-ongelukjes" worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:

- Plaatsjes/hoekjes om even alleen met jezelf te zijn.
- Gebruik van lichte, rustgevende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

B3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:

- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je noemt bijvoorbeeld de naam op in het kringetje of je begroet de kinderen persoonlijk bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een pedagogisch medewerker gebruiken/benutten als "sociale leeromgeving". Dit kan een pedagogisch medewerker doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben etc. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met/ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/ jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Het activiteitsaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen etc.
- Het werken in kleine groepjes waardoor je meer individuele aandacht kunt geven gericht op persoonlijke ontwikkeling.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind 't gevoel krijgt, ik ben hier goed in.
- Activiteiten aan te bieden die bij ontwikkeling van het kind past.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komen aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van structuur van een dagdeel geeft veiligheid aan een kind. Veiligheid maakt de stap nemen naar zelfontwikkeling makkelijker.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoensgerichte /thema gerichte activiteiten, bijvoorbeeld thema-maand herfst.
- Het aanbieden van activiteiten variëren en afstemmen op de ontwikkelingskansen van een kind.
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:

- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet etc.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het kansen biedt voor individuele leermomenten.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:

- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het prikkelend is, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot zowel individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.

De rol/positie van de pedagogisch medewerker tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:

- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind. Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker zegt tegen een kind: "Ga maar samen met de andere kinderen een hele hoge toren bouwen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en "vijandigheid" tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden etc.
- Er zijn materialen aanwezig waar kinderen kennis kunnen maken met elementen als nat-droog, zacht-hard, hoog-laag etc.

C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de "bekende kinderen" helpen de "nieuwe kinderen" om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige etc.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.
- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit.

De activiteiten zetten aan tot wisselende groepsamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen zet je een jonger kind naast een ouder kind, zodat het oudere kind het jongere kind kan helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud. Deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken etc.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een empathisch vermogen.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, b.v. 't eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan etc.
- Momenten en plaatsen om ervaringen op te doen met een actuele gebeurtenis o.a. Sinterklaas of Sint Maarten.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of een toren bouwen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling etc.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleden.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen, bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.

Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:

- Elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- Wat mag en moet tijdens maaltijden; op elkaar wachten; niet spelen met eten, korstjes opeten; bord leeg eten; eerst een boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.
- Spelmoment; regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- Kind leren omgaan met hygiëne, handjes wassen als je naar de toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- Bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken, een kind sorry laten zeggen.
- Inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag verwijst je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en nalaten denken over de afspraak.

Als pedagogisch medewerker kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld Kerstmis of Suikerfeest.
- Kinderen bewust maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan.
- Gesprekjes te voeren met kinderen, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld "nu mag Pietje een liedje uitkiezen om te zingen".
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie.

D2. De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.

Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten / aankleden, opruimen, schoonmaken etc.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid te bieden om op het voorgaande feedback te geven.

D3. In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.

Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:

- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannend, ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.
- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door bijvoorbeeld een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel etc. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Als pedagogisch medewerker kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Pietje aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wachten". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving.

Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering.

Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar "iets" gebeurt zoals consultatiebureau, politiebureau, museum, bibliotheek etc.

D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te "koken", verkleedkleden om rollen te oefenen etc. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen etc.

Bijlage 1 Vierogenprincipe

Vierogenprincipe

Naar aanleiding van een zedenzaak in Amsterdam, heeft de commissie Gunning in haar rapport de term "vierogenprincipe" geïntroduceerd. Het vierogenprincipe betekent dat altijd iemand moet kunnen **meekijken** of **meeluisteren**, uitgaande van onderstaande vertrekpunten.

Vertrekpunten van partijen zijn:

- **De uitvoering van het vierogenprincipe moet pedagogisch verantwoord en bedrijfseconomisch haalbaar zijn;**
- **De wijze waarop in het algemeen bij Hoera kindercentra invulling wordt gegeven aan het vierogenprincipe, dient te worden opgenomen in het pedagogisch beleidsplan, locatie specifieke realisatie dient beschreven te worden in het pedagogisch werkplan per locatie;**
- **Ouders en oudercommissies worden jaarlijks geïnformeerd over de realisatie van het vierogenprincipe op hun locatie (bijvoorbeeld via de website).**

Het vierogenprincipe is voor convenantpartijen de basis van veiligheid in de kinderopvang. De ondernemer, in dit geval Hoera kindercentra, dient bij realisatie van het vierogenprincipe rekening te houden met de voorspelbaarheid, mogelijkheid en frequentie waarin een pedagogisch medewerker alleen op de groep of in het kindercentrum is. Bij Hoera kindercentra is het vierogenprincipe samen met de centrale ouderraad samengesteld en hier is uitvoerig over gecommuniceerd. De afgevaardigden hebben dit vervolgens weer gecommuniceerd met de afzonderlijke oudercommissies, per cluster. De leden hebben aangegeven dat het vierogenprincipe goed wordt toegepast en dat dit voor ouders voldoende en duidelijk besproken is en terug te vinden is op de website, waarop het vierogenprincipe duidelijk is beschreven. De website is voor alle ouders toegankelijk. Verder staat er een verwijzing naar het vierogenprincipe in het contract dat ouders afsluiten bij aanvang van de opvang.

Bij Hoera kindercentra wordt o.a. op de volgende manieren aan het vierogenprincipe vorm gegeven:

- Alle ruimtes zijn open, dat wil zeggen, dat er in bijna alle deuren glas zit waardoor er naar binnen gekeken kan worden door collega's of passanten.
- Als groepen gekoppeld zijn, is de verschoningsruimte meestal de verbindende factor. Vanuit de groepsruimtes heb je dan zicht op de verschoningsruimte en deze is dan te allen tijde van beide kanten bereikbaar. Hierdoor is het altijd mogelijk dat er onaangekondigd een collega binnen kan komen lopen.
- Omdat Hoera kindercentra nadrukkelijk de wens heeft om gesitueerd te zijn in een basisschool (en dit op bijna alle locaties heeft gerealiseerd) ontstaat vanzelf de situatie dat een pedagogisch medewerker nooit alleen in het gebouw is en dat er te allen tijde iemand (collega van onderwijs) binnen kan komen zonder dat diegene zich hoeft aan te kondigen.

- Buiten schoolvakanties om, wordt er op iedere groep bijna altijd met een stagiaire of een vrijwilliger gewerkt. (Een stagiaire of vrijwilliger wordt altijd boventallig ingezet.) Door de inzet van stagiaires of vrijwilligers, die op een ander tijdstip pauze nemen dan de pedagogisch medewerkers, zijn pedagogisch medewerkers in pauzemomenten niet alleen met de kinderen. Tijdens het laatste moment van de dag, wanneer een pedagogisch medewerker mogelijk alleen is, worden de kinderen door hun ouders op verschillende momenten opgehaald waardoor een pedagogisch medewerker eveneens op dit moment zelden nog maar alleen is met een kind.
- Als er tijdens een dagmoment op een groep alleen wordt gewerkt (altijd met een kloppend BKR), dan is er meestal een collega van onderwijs, vrijwilliger, interieurverzorgster of extra ondersteuning aanwezig. Is dit niet het geval dan is er meestal een clustermanager of assistent leidinggevende achter de hand die regelmatig de pedagogisch medewerker bijstaat, even komt kijken e.d.
- Clustermanagers en assistent leidinggevende lopen dagelijks onaangekondigd de diverse groepsruimtes binnen (met inachtneming van de rust in de groep). Ook de directeur legt met enige regelmaat bedrijfsbezoeken af op verschillende tijdstippen zonder voorafgaande aankondiging.
- Uiteraard lopen collega pedagogisch medewerkers regelmatig, zonder voorankondiging, bij elkaar de groep binnen.
- Bij Hoera kindercentra heerst een open, professioneel klimaat waarbij pedagogisch medewerkers door de leidinggevendenden herhaaldelijk worden uitgenodigd om elkaar feedback te geven hetgeen een positieve bijdrage heeft aan hun professioneel handelen en de pedagogische sfeer.
- Er wordt jaarlijks in een teamoverleg en tijdens de herhaling EHBO kindgericht en reanimatie stilgestaan bij de landelijke Meldcode. Zo nodig worden er extra bijeenkomsten in dit kader georganiseerd, bijvoorbeeld in samenwerking met Veilig Thuis.
- Er wordt jaarlijks, in samenspraak met welzijnsstichting Vorkmeer, een training gegeven aangaande de landelijke Meldcode. In deze training zal expliciet aandacht gegeven worden aan het vierogenprincipe. Er zal geschoold worden op het ontvangen van signalen vanuit de externe zijde maar ook zal er gekeken worden naar eventuele interne signalen. Door personeel hier jaarlijks extra op te attenderen ontstaat er een bewustwording van de aanwezige risico's.
- Omdat Hoera kindercentra gekozen heeft voor de verzorging van het interieur (schoonmaak) tijdens openingstijden, zijn er op de meeste grotere locaties tijdens de openingstijden interieurverzorgsters aanwezig. Deze leveren een extra bijdrage aan het vierogenprincipe, omdat deze op alle groepen, gedurende de hele dag, aanwezig **kunnen** zijn.
- Alle stagiaires en vrijwilligers dienen een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te overleggen. Dit geldt ook voor alle medewerkers. De VOG toont aan dat een persoon geen strafbare feiten op zijn naam heeft staan, die een belemmering vormen voor het werken in de kinderopvang.
- Vanaf 1 maart 2013 worden alle medewerkers continu gescreend op strafbare feiten. Dit betekent dat strafrechtelijke gegevens in het Justitieel Documentatie Systeem dagelijks worden vergeleken met een bestand van mensen die werken in de kinderopvang. Wanneer uit deze screening blijkt dat een persoon een bedreiging vormt voor een veilige omgeving voor kinderen, gaat er via de gemeente en GGD een signaal naar de houder van het kindercentrum, waar de betreffende persoon werkzaam is.
- Medewerkers kunnen te allen tijde een beroep doen op het stappenplan en protocol kindermishandeling en de Meldcode bij vermoedens huiselijk geweld en kindermishandeling.

Mocht de oudercommissie van een betreffende locatie ontevreden zijn met bovenstaande maatregelen (kan bij wisseling van de oudercommissieleden), dan zal Hoera kindercentra op deze locatie in overleg gaan met de oudercommissie en bij hoge uitzondering een camera plaatsen op de betreffende groep. Uitgangspunt blijft, dat Hoera kindercentra niet standaard kiest voor deze oplossing gezien de privacy van personeel, ouders en hun kinderen, die aanwezig zijn, op de betreffende groep. Uiteraard zal dan hierover, met de betreffende ouders van de groep, in gesprek worden gegaan.

Kleine locaties en specifieke situaties

Omdat Hoera kindercentra streeft naar het behoud van zoveel mogelijk kleinschalige locaties, om de leefbaarheid in de diverse kleine kernen overeind te houden en gezien het feit dat we ook in deze kernen werken aan de verdere ontwikkeling van een integraal kindercentrum, kan het voorkomen dat een pedagogisch medewerker alleen is met kinderen. Hieronder is beschreven hoe we op deze locaties omgaan met de realisatie van het vierogenprincipe:

- Halve groepen met een pedagogisch medewerker. Een halve groep bestaat uit een pedagogisch medewerker en het aantal kinderen volgens de beroepskracht-kindratio of minder:
  - maximaal 4 baby's in een babygroep;
  - maximaal 8 peuters in een peutergroep, (peutergroep met peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar).
- 1. Bij meerdere halve groepen worden, indien mogelijk, de groepen samengevoegd zodat er twee pedagogisch medewerkers op een groep staan.
- 2. Waar mogelijk wordt gekeken naar de inzet van een stagiaire, vrijwilligster of de aanwezigheid van de interieurverzorgster.
- 3. Bij een halve groep is de deur met aangrenzende groep de hele dag geopend waardoor er onaangekondigd binnengelopen kan worden. Dit gebeurt door collega's, assistent leidinggevende, clustermanager en natuurlijk door ouders.
- 4. Indien nodig kan er een babyfoon of camera worden geplaatst.
- 5. Drie uur per dag alleen staan op de groep tijdens het brengen, ophalen en de pauze is wettelijk geregeld.
- 6. Het onvoorspelbare karakter van de breng- en haalmomenten verkleint het risico dat iemand zich onbespied waant of niet gecontroleerd zou kunnen worden.

In alle uitzonderlijke gevallen worden specifieke oplossingen beschreven in de Risico-inventarisatie veiligheid van de betreffende locatie en in het pedagogisch werkplan.

Rudie Peeters, manager Hoera kindercentra
Panningen, mei 2013

Stichting

Hoera kindercentra

Ruijsstraat 20 - 5981 CM Panningen

Tel. (077) 358 97 97

info@hoerakindercentra.nl

www.hoerakindercentra.nl

